

Guía Docente				
Datos Identificativos				2016/17
Asignatura (*)	Socioloxía da cultura e proxectos socioculturales		Código	615G01418
Titulación	Grao en Socioloxia			
Descriptor				
Ciclo	Período	Curso	Tipo	Créditos
Grao	1º cuatrimestre	Cuarto	Optativa	4.5
Idioma	CastelánGalego			
Modalidade docente	Presencial			
Prerrequisitos				
Departamento	Socioloxía e Ciencia Política da Administración			
Coordinación	Leira Lopez, Jose	Correo electrónico	jose.leira@udc.es	
Profesorado	Leira Lopez, Jose	Correo electrónico	jose.leira@udc.es	
Web				
Descrición xeral	Con este programa preténdese unha comprensión da diversidade das dinámicas culturais e as políticas patrimoniais. Establécese como obxectivo prioritario a formación na xénese de modelos de proxectos socioculturais para unha posta en valor dos bens patrimoniais e culturais, nunhas estratexias de desenvolvemento socioeconómico. Reflexiónase tamén sobre as tendencias e retos culturais que emerxen na nosa sociedade.			

Competencias do título	
Código	Competencias do título
A23	Capacidades en evaluar los costes y beneficios ecológicos y sociales (presentes y futuros).
A30	Capacidades en establecer, programar y ejecutar programas y proyectos de intervención social.
A36	Actitud de compromiso frente a los problemas sociales y culturales.
B1	Capacidad de organización y planificación.
B9	Reconocimiento a la diversidad y a la multiculturalidad.
B14	Trabajo en un equipo de carácter interdisciplinar.
B20	Conocimiento de otras culturas y costumbres.
B24	Habilidades para contextualizar e identificar los actores clave en cada situación.
C5	Entender la importancia de la cultura emprendedora y conocer los medios al alcance de las personas emprendedoras.
C8	Valorar la importancia que tiene la investigación, la innovación y el desarrollo tecnológico en el avance socioeconómico y cultural de la sociedad.

Resultados da aprendizaxe			
Resultados de aprendizaxe		Competencias do título	
Con esta materia o alumno adquirirá as seguintes competencias e habilidades:		A23	B1
Analizar a cultura, os seus compoñentes e a súa dinámica		A30	B9
Explicar os procesos culturais, multiculturais e identitarios		A36	B20
Analizar a interculturalidade dentro da globalización			B24
Investigar sobre o inventario dos bens culturais ou patrimoniais		A23	B1
Deseñar o uso social das políticas culturais coa presenza de diversos axentes na dinámica sociocultural		A30	B14
Planificar metodoloxías e técnicas para a investigación de bens culturais			B20
Desenvolver a xestión de proxectos socioculturais que potencien o desenvolvemento socioeconómico en base ao turismo cultural			
Resolver problemas sociais e culturais		A36	B1
Organizar planificacións de desenvolvemento			B9
Interpretar a diversidade e a interculturalidade			B14
Integrar os diferentes actores nun equipo multidisciplinar			B20
Predicir a importancia da cultura emprendedora e da investigación no deseño sociocultural			

Contidos	
Temas	Subtemas
Tema 1	Tema 1.- A cultura. Conceptos e procesos. Os elementos culturais. Cultura e civilización.
Tema 2	A identidade. A construción dos procesos identitarios. As identidades emerxentes
Tema 3	Memoria colectiva, cultura e patrimonio: tres eixos do cambio social. A memoria cercana: territorio e patrimonio
Tema 4	Cultura e globalización. Diferenza, universalidade e multiculturalismo. Recreando os conceptos
Tema 5	Da cultura tradicional ao multiculturalismo: un paradigma social. Cultura tradicional e popular versus cultura de masas.
Tema 6	Técnicas aplicadas á planificación social. A investigación sociolóxica. Estudo de necesidades e demandas culturais.
Tema 7	Modelos de planificación social. Metodoloxía da planificación. O Sistema de Planificación por Obxectivos.
Tema 8	Os recursos culturais e patrimoniais. Estudo, emprego e posta en valor. Inventario de recursos. Mapas de recursos culturais e patrimoniais. Puntos débiles e puntos fortes.
Tema 9	Interpretación, identidade e territorio. Un método dinámico para promover o uso social do patrimonio e os bens culturais.
Tema 10	O patrimonio e os bens culturais como motores do desenvolvemento económico.
Tema 11	Pensando o turismo. Cultura proxectual e turismo emerxente. O turismo cultural. Recursos e produtos do turismo cultural.
Tema 12	A dinámica sociocultural. Os proxectos socioculturais. Modelos de proxectos socioculturais. Políticas patrimoniais e planificación turística. Planificación, xestión e eficacia social. O proceso evaluativo e os seus indicadores.
Tema 13	Cultura, patrimonio e turismo. Xénese de novos xacementos de emprego.
Tema 14	A cultura e o patrimonio como fundamento de programas educativos. A animación sociocultural.

Planificación				
Metodoloxías / probas	Competencias	Horas presenciais	Horas non presenciais / traballo autónomo	Horas totais
Lecturas	B9 B20	0	15	15
Proba obxectiva	A23 A30 A36 B1 B9 B20 B24	3	15	18
Recensión bibliográfica	A23 A30 A36 B1 B9 B20 B24	1	4	5
Sesión maxistral	A23 A30 A36 C5 C8	30	15	45
Traballos tutelados	A23 A30 B1 B14 B20 B24 C5 C8	2	15	17
Atención personalizada		12.5	0	12.5
*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientativo, considerando a heteroxeneidade do alumnado				

Metodoloxías	
Metodoloxías	Descrición
Lecturas	Lectura, por parte do alumno, de textos fundamentais ou relaciondos coa materia, de entre os indicados polo profesor e, no seu caso, propostos polo propio alumno

Proba obxectiva	Os alumnos haberán de superar un exame nas datas oficialmente establecidas. Dito exame constará de dúas partes, unha para a avaliación dos coñecementos adquiridos nas clases presenciais e outra que realizarán apoiados nos resúmenes das lecturas que levasen a cabo.
Recensión bibliográfica	Os alumnos deberán presentar, antes da celebración do exame, individualmente e por escrito, unha recensión ou análise do contido de catro lecturas ou textos convidados co profesor. Poderán ser citados polo profesor para comentar ditos contidos.
Sesión maxistral	É a explicación por parte do profesor dos contidos da materia na aula. Ocasionalmente apoiarase en soporte visual. As clases son para entender os conceptos e as teorías e plantexar posibles dúbidas sobre os mesmos. Durante o curso poderanse realizar seminarios, conferencias, coloquios e xornadas relacionadas con temas obxecto da asignatura, aos que os alumnos deberán de asistir, existindo a posibilidade de que nos exames poidase incluír algúns dos temas tratados en ditas actividades. Así mesmo, e na medida do posible, poderán levarse a cabo viaxes de formación coa visita a proxectos socioculturais en marcha ou xa realizados.
Traballos tutelados	Os alumnos, de forma individual ou colectiva (non máis de tres) realizarán un traballo que implique a xénese dun proxecto sociocultural. Estes traballos estarán dirixidos ou tutelados polo profesor. Os traballos servirán para avaliar e, no seu caso, liberar esta parte da materia. A dirección ou tutela efectuarase de forma individual no despacho do profesor ou colectiva nos días de clases non presenciais. Para a elaboración destes traballos os alumnos apoiaranse na bibliografía especializada existente para cada un dos diferentes temas así como en proxectos levados a cabo por distintas institucións. A bibliografía será a que, para cada caso, recomende o profesor ou propoñan os alumnos. Os sistemas para levar a cabo este traballo son o acceso á bibliografía existente sobre a materia, a enquisa, a observación participante, a entrevista en profundidade a diferentes expertos e os grupos de discusión e debate que lles permitan especializarse e coñecer en profundidade a realidade das distintas institucións e organizacións da cultura, o patrimonio, o turismo e a xestión. Dito traballo deberá entregarse antes da celebración do exame.

Atención personalizada	
Metodoloxías	Descrición
Recensión bibliográfica Traballos tutelados	Prestarase apoio aos alumnos para a selección dos textos e facilitaráselles asesoramento en caso de dúbida para levar a cabo a recensión. As recensións serán comentadas cos propios alumnos. Nos traballos tutelados os alumnos presentarán un proxecto ao profesor, que llo aceptará ou lles fará as consideracións que estime pertinentes. Durante a execución do traballo o profesor levará a cabo un seguimento do mesmo e, unha vez finalizado e corrixido polo profesor, tratarase co alumno sobre o seu contido para determinar os resultados e valoralos.

Avaliación			
Metodoloxías	Competencias	Descrición	Cualificación
Proba obxectiva	A23 A30 A36 B1 B9 B20 B24	Os alumnos deberán superar un exame nas datas oficialmente establecidas. Dito exame constará de dúas partes, unha para a avaliación dos coñecementos adquiridos nas clases presenciais e outra que realizarán apoiados nos resúmenes das lecturas que realizaron. Ten un valor do 40%.	40
Recensión bibliográfica	A23 A30 A36 B1 B9 B20 B24	Os alumnos deberán presentar, antes da celebración do exame, individualmente e por escrito, unha recensión ou análise de contido de catro lecturas ou textos convidados co profesor. Poderán ser citados polo profesor para comentar ditos contidos. Teñen un valor do 20%.	20
Traballos tutelados	A23 A30 B1 B14 B20 B24 C5 C8	Os alumnos, de forma individual ou colectiva (non máis de tres) realizarán un traballo, que se presentará antes da celebración do exame, sobre algún dos temas ou aspectos contidos no programa. Estes traballos estarán dirixidos ou tutelados polo profesor e servirán para avaliar e, no seu caso, liberar esta parte da materia. Ten un valor do 40%.	40

Observacións avaliación

O non realizar o exame implica que, para superar a materia, os outros dous compoñentes da avaliación teñen que estar case perfectos.

Calquera dos tres compoñentes da avaliación (proba obxectiva, recensión bibliográfica e trabazo tutelado), no caso de ser superado na primeira convocatoria, gárdase a súa nota para a convocatoria de xullo.

Para o alumnado con recoñecemento de dedicación a tempo parcial e dispensa académica de exención de asistencia, acordarase ao inicio do curso un calendario específico de titorías compatible coa súa dedicación.

Fontes de información

Bibliografía básica

A bibliografía básica comprenderá capítulos ou páxinas dalgúns dos libros mencionados a continuación. O resto dos libros servirá para escoller, entre eles, aas lecturas que deberá realizar o alumno, así como que terán a utilidade de poder realizar algunha consulta para o traballo obrigatorio. ?ÁLVAREZ ARECES, M.A. (2001): Patrimonio Industrial, Identidad Cultural y Sostenibilidad, Arqueología Industrial, Patrimonio y Turismo Cultural, Incuna, Gijón. ?BAUMAN, Z. (1996): "Modernidad y ambivalencia" en Las consecuencias perversas de la modernidad. Beriain, J. (comp.) Anthropos, Barcelona. ?BECK, U. (1996) : "Teoría de la modernización reflexiva" en Las consecuencias perversas de la modernidad. Beriain, J. (comp.) Anthropos, Barcelona. ?BENEVOLO, L. (1993): La ciudad europea. Crítica, Barcelona. ?BERGER, P. y Luckman, T. (1983): La construcción social de la realidad. Amorrortu, Buenos Aires. ?BONIFACE, P. y FOWLER, P.J. (1993): Heritage and tourism in ?the global village?. Routledge, Londres y Nueva Cork. ?BOURDIEU, P. (1985): ¿Qué significa hablar? Economía de los intercambios lingüísticos. Akal, Madrid. ?CAMPILLO GARRIGÓS, R. (1998): La gestión y el gestor del patrimonio cultural. KR, Murcia. ?CARRIER, C. (2000): "La memoria cercana. Territorio y patrimonio" O patrimonio e a cultura proxectual. Un diálogo necesario"en J. Leira y R.Méndez (coords.). Diputación Provincial de Lugo, Lugo. ?CASTELL, M. (1985): Estado, cultura y sociedad: Las nuevas tendencias históricas. Cultura y sociedad (una política de Promoción Sociocultural). Ministerio de Cultura, Madrid. ?CROSBY, A. et al. (1994): Interpretación Ambiental y Turismo Rural. CEFAT, Madrid. ?ESZTOMPKA, P. (1995) Sociología del cambio social. Alianza, Madrid. ?GIDDENS, A. (1996) "Modernidad y autoidentidad", en Las consecuencias perversas de la modernidad. Beriain, J. (comp.) Anthropos, Barcelona, ?GINER, S. y SCARTEZZINI, R. (eds.) (1996) Universalidad y diferencia. Alianza, Madrid. ?GRANDE, J. (coord.) (1998): Actas del Congreso Europeo sobre itinerarios culturales y rutas temáticas. Logroño, 20, 21 y 22 de noviembre de 1997. Fundación Caja Rioja, Logroño. ?HAM, S. (1992) Environmental Interpretation. A practical guide for people with Big Ideas and Small Budgets. Fulcrum Publishing, Colorado. ?HANNERZ, U. (1998) Conexiones transnacionales. Cultura, gentes, lugares. Cátedra, Madrid. ?HERBERT, D. T. (1995): Heritage, Tourism and Society. Mansell Publishing Ltd., London. ?HERNÁNDEZ HERNÁNDEZ, F. (2002): El patrimonio cultural: La memoria recuperada. Ediciones Trea, Gijón. ?HOBSBAWM, E. y RANGER, T. (1988): L'invent de la tradició. Vic. Eumo. ?INGLEHART, R. (1991): Cambio cultural en las sociedades industriales avanzadas. CIS-Siglo XXI, Madrid. ?LAMO DE ESPINOSA, E. (ed.) (1995) Culturas, estados, ciudadanos. Una aproximación al multiculturalismo en Europa. Alianza Ed., Madrid. ?LEIRA, J.(1999): "Memoria colectiva, cultural y patrimonio. Tres ejes del cambio social". Historia Regional e Local (III). Cámara Municipal de Maia, Maia (Portugal) -(2000): "De la cultura tradicional al multiculturalismo. Un paradigma social". Actas do congresso cultura popular. SÁ MACHADO, P. y MAIA MARQUES, J. (coord.). Cámara Municipal de Maia, Maia. -(2000): "El patrimonio y los bienes culturales. Un diálogo social". O patrimonio e a cultura proxectual. Un diálogo necesario. Leira, J. y Méndez, R. (Coord.). Deputación Provincial de Lugo, Lugo -(2001): "El turismo cultural como sistema dinamizador. Eficacia y planificación social". Desenvolvemento e planificación municipal do turismo. Álvarez Sousa, A. (Coord.). Deputación Provincial da Coruña, A Coruña. -(2003): "Cultura proyectual y turismo emergente". Sociología del Turismo, Rubio, A. (Coord.). Ariel, Madrid. -(2007): "Europa: As raíces da construción de novas identidades. Claves reflexivas para un debate". Aulas no Camiño. Diálogos nun Camiño da Cultura Europea. Leira, X. (ed.). Servizo de publicacións da Universidade da Coruña, A Coruña -(2011): "La interpretación necesaria en el Turismo Cultural. De los principios de Tilden a los procesos actuales". Teoría sociológica y turismo. Álvarez Sousa, A., (Ed.). Netbiblo, Oleiros (A Coruña. ?LINTON, R. (1985) Estudio del Hombre. Fondo de Cultura Económica. México. ?MAZÓN, T. (2001): Sociología del turismo. Centro de Estudios Ramón Areces, Madrid. ?MÉNDEZ FONTE, R. (2000): "Patrimonio, turismo y gestión. Un falso conflicto de intereses". O patrimonio e a cultura proxectual. Un diálogo necesario. LEIRA, J. y MÉNDEZ, R. (Coords.). Diputación Provincial de Lugo, Lugo. ?MIRÓ, M. (2000): "El patrimonio en busca de su lugar en el mundo. Una reflexión sobre los modelos de puesta en valor del patrimonio en España", en LEIRA, J. y MÉNDEZ, R. (coords.). P patrimonio e a cultura proxectual. Un diálogo necesario. Deputación Provincial de Lugo, Lugo. ?MORALES MIRANDA, J. (1998): Guía práctica para la interpretación del Patrimonio. Consejería de Cultura. Junta de Andalucía, Sevilla. -(2008): "El sentido y metodología de la interpretación del patrimonio", en MATEOS RUSILLO, S.M. (coord.). La comunicación global del patrimonio cultural. Ediciones trea, Gijón. ?NEIL, J; WEARING, S. y FIGGIS, P. (2000): Ecoturismo. Impacto, tendencias y posibilidades. Ed. Síntesis, Madrid. ?PADRÓ, J. (2000): La gestión del patrimonio. Una perspectiva territorial. O patrimonio e a cultura proxectual. Un diálogo necesario. Leira, X. y Méndez, R. (Coords.). Deputación provincial de Lugo, Lugo. ?PATIN, V. (1997): Tourisme et patrimoine en France et en Europe. La Documentation Française, Paris. ?PRATS, L. (1997). Antropología

y patrimonio. Ariel, Madrid. ?PRENTICE, R. (1993): Tourism and heritage attractions. Routledge, London. ?PUIG PICART, T. (1992): Animación sociocultural, cultura y territorio. Editorial Popular, Madrid. ?PUERTAS, J. (2004): Animación en el Ámbito Turístico. Ed. Síntesis, Madrid. ?RIEGL, A. (1987). El culto moderno a los monumentos. Visor, Madrid ?SAN MARTÍN, J. E. (1997): Psicología del ocio y del turismo. Ediciones Aljibe, Archidona. ?SANTANA, A. (1997): Antropología y turismo (Nuevas hordas, viejas culturas). Ariel, Barcelona. ?SANZ, N. (1996): La formación en la gestión turística del patrimonio cultural. El impacto del turismo en el patrimonio cultural. Agencia Española de Cooperación Internacional. ?SERANTES PAZOS, A. (2005): Guía dos equipamentos para a Educación Ambiental na Galiza. CEIDA, A Coruña. ?TILDEN, F. (2006). La interpretación de nuestro patrimonio. Asociación para la Interpretación del Patrimonio, Sevilla. ?TORRE, O. (1996). El turismo. Fenómeno social. Fondo de Cultura Económica, México. ?TRILLA, J. (Coord.). (1998): Animación Sociocultural. Teorías, Programas y Ámbitos. Ariel Educación, Barcelona. ?VEVERKA, J. (1994). Interpretive Master Planning. Acorn Naturalists, California ?WEBER, R. (1985): "Europa ante la acción sociocultural". en Cultura y Sociedad (Una política de promoción sociocultural). Mº de Cultura, Madrid.

Bibliografía complementaria	Xa está incluída na bibliografía básica, en forma de capítulos de libros ou revistas científicas.
------------------------------------	---

Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Metodoloxía, técnica e estratexias para o deseño e elaboración de proxectos e traballos de investigación/615G01406

Acción colectiva e cooperación social/615G01416

Risco, cultura e medio ambiente/615G01417

Materias que continúan o temario

Métodos e técnicas de Investigación social/615G01105

Socioloxía urbana e ordeamento do territorio/615G01306

Socioloxía da comunicación e da opinión pública/615G01310

Observacións

(*)A Guía docente é o documento onde se visualiza a proposta académica da UDC. Este documento é público e non se pode modificar, salvo casos excepcionais baixo a revisión do órgano competente de acordo coa normativa vixente que establece o proceso de elaboración de guías